

บทบาทของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลกับการปรับตัวทางวัฒนธรรม
ของนักเรียนแลกเปลี่ยนชาวต่างชาติ โครงการเอเอฟ เอช

นางสาวธิดารัตน์ กนิษฐนาคะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-689-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLES OF MASS AND PERSONAL MEDIA IN CULTURAL ADAPTATION
OF FOREIGN AFS EXCHANGE STUDENTS

Miss Thidarat Kanishthanaka

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-689-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทสื่อมวลชนและสื่อบุคคลกับการปรับตัวทางวัฒนธรรม
ของนักเรียนแลกเปลี่ยนชาวต่างชาติโครงการเอเอฟ เอส

โดย

นางสาว ธิดารัตน์ กนิษฐนาคะ

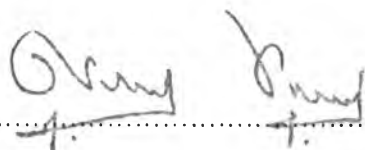
ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นพ. ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เมตตา วิวัฒนาภกุล)

ธิดารัตน์ กนิษฐนาคะ : บทบาทสื่อมวลชนและสื่อบุคคล กับการปรับตัวทางวัฒนธรรมของ
นักเรียนแลกเปลี่ยนชาวต่างชาติ โครงการเอ เอฟ เอส (THE ROLES OF MASS AND
PERSONAL MEDIA IN CULTURAL ADAPTATION OF FOREIGN AFS EXCHANGE
STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. สุธี พลพงษ์, 144 หน้า. ISBN 974-331-689-2.

วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ศึกษาบทบาทของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล กับการปรับตัวทาง
วัฒนธรรม และศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ของนักเรียนเอ เอฟ เอสต่างชาติที่เดินทางมาอยู่ใน
ประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนมีบทบาทช่วยในการปรับตัวของนักเรียน โดย 1) เป็นแหล่งให้ข้อมูล
ในระดับกว้างที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว เช่นความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย และวัฒนธรรมไทยแบบกว้างๆ
ข่าวสารสถานการณ์ในประเทศและต่างประเทศ 2) เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างนักเรียน กับครอบครัวอุปถัมภ์ในประเทศไทยในช่วงก่อนเดินทางมา และระหว่างนักเรียนกับครอบครัว
ในบ้านเกิด เมื่อมาอยู่ในประเทศไทยแล้ว 3) ช่วยลดความกังวลใจ 4) เป็นที่ระบายอารมณ์ 5) ให้ความ
เพลิดเพลิน 6) เป็นที่ฆ่าเวลาเมื่อนักเรียนไม่มีอะไรทำ

สำหรับบทบาทของสื่อบุคคลที่มีต่อการปรับตัวของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่ามีบทบาท 1) เป็น
แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว โดยเฉพาะข้อมูลที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และข้อมูลที่เป็นความ
สนใจส่วนบุคคล 2) เป็นผู้สอนภาษาไทย 3) ให้คำปรึกษา 4) เป็นผู้ปลอบประโลม

ส่วนรูปแบบการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ที่นักเรียนเอ เอฟ เอสใช้ในระหว่างอยู่ในประเทศไทย มี
4 รูปแบบคือ 1) รูปแบบการสื่อสารเพื่อแสวงหาข้อมูล โดยมีสื่อมวลชนที่ใช้คือ หนังสือพิมพ์, หนังสือเกี่ยวกับ
ประเทศไทย, อินเทอร์เน็ต และ โทรทัศน์ โดยสื่อแต่ละประเภทจะถูกใช้มาก-น้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภท
ของข้อมูลที่ต้องการแสวงหา ส่วนสื่อบุคคลที่ใช้ก็มีทั้ง บุคคลชาวไทย และบุคคลที่เป็นชาติเดียวกับนักเรียน
2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ และหาความเพลิดเพลิน โดยมีสื่อมวลชนที่ใช้มากที่สุดคือ
โทรทัศน์ และ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือทั่วไป, นิตยสาร และหนังสือ Pocket book สื่อมวลชนที่ใช้รองลงมา
คืออินเทอร์เน็ต และวิทยุ สื่อบุคคลที่ใช้ก็ประกอบด้วยบุคคลทั้ง 2 กลุ่มเช่นกัน 3) รูปแบบการสื่อสารกับ
การสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนไทย พบว่าความมากน้อยของการใช้รูปแบบนี้มีปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องคือ
ลักษณะนิสัย ทัศนคติ และการยึดติดกับวัฒนธรรมเดิมของนักเรียน 4) รูปแบบการสื่อสารเพื่อติดต่อเชื่อม
โยงกับครอบครัวในประเทศของนักเรียน โดยมีสื่อที่นักเรียนนิยมใช้คืออินเทอร์เน็ต เนื่องจากว่าเป็นสื่อที่นัก
เรียนเข้าถึงง่าย และมีคุณสมบัติของการสื่อสารแบบ 2 ทาง ซึ่งสะดวกและประหยัด

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา 2541 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4085072328 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: ADAPTION / EXCHANGE STUDENTS / MASS MEDIA / PERSONAL MEDIA / ROLES

**THIDARAT KANISHTHAKA : THE ROLES OF MASS AND PERSONAL MEDIA IN CULTURAL ADAPTATION OF FOREIGN AFS EXCHANGE STUDENTS. THESIS
ADVISOR : ASSIST.PROF. SUTHEE PONPONG. 144 pp. ISBN 974-331-689-2.**

The objective of this research is to study the roles of mass and personal media in cultural adaptation as well as the pattern of intercultural communication of foreign AFS students during their stay in Thailand.

The findings of the research reveal the roles of mass media in cultural adaptation as follows. 1) being a main source of broad information about Thailand, Thai cultures and domestic and foreign up-to-date events 2) being an instrument of communicating and establishing relationship between students and their host family in Thailand before departing from their home countries and between the students and their own families during their stay in Thailand 3) helping with students'anxiety 4) releasing the students tension 5) entertaining and 6) being utilized to spend free time.

Personal media also plays roles in the students's cultural adaptation by 1) being a source of information, especially those concerning daily life and personal interests. 2) being a source for the students to learn Thai language 3) being consultants and 4) being a consolation.

The patterns of intercultural communication during their stay in Thailand, based on purposes of communication, can be summerized in 4 patterns. 1) To communicate for information-seeking, newspaper, books, internet and television were used diferrently depending on types of information being searched. Personal media used in this pattern included Thai and foreign people. 2) To communicate for relaxing and entertaining oneself, television and printed media were principally used, followed by internet and radio. The same 2 groups of personal media were utilized as well. 3) To socialize with Thai people, it was found that personal factors affecting communication were characteristics, attitude and ethnocentricism. 4) To communicate with the students' families in their home countries, internet was found playing important channel due to its easily accessibility and its function as a two-way communication channel.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาใช้เวลา และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการ ที่กรุณา สละเวลาให้ความรู้ ให้ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจที่มีค่าอย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอกราบ ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เมตตา วิวัฒน์นุกุล กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อแนะนำ และ ความรู้ที่จะนำมาปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีเนื้อหาที่ตรงตามวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณพิศมร สิงหะเมธา ผู้ช่วยผู้อำนวยการเอ เอฟ เอสประเทศไทย ที่กรุณาให้ ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ คุณรัชนิวรรณ ชาวชายโขง ที่ อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับนักเรียนเอ เอฟ เอส ทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปด้วยความราบรื่น ขอขอบคุณนักเรียนเอเอฟ เอสต่างชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา และครอบครัวอุปถัมภ์ของ นักเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มารดา ที่ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจ และให้ความเข้าใจผู้วิจัย ด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณพี่และน้อง ที่เป็นที่พักพิงของผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถจะหาคำกล่าวใด แทนคำขอบคุณสำหรับกำลังใจ ความห่วงใย และความช่วยเหลือที่ได้รับตลอดระยะเวลาจากเพื่อนๆ MC 7 และขอบคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับเพื่อนที่ดี เสมอมาของผู้วิจัย คือ คุณวรวิมล คุณสายฝน คุณวรวิมล และคุณสุภัทญา ที่คอยรับฟังปัญหา และให้กำลังใจจนทำให้ผู้วิจัยสามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ และผ่านพ้นอุปสรรคมาได้ น้ำใจที่ได้รับจาก เพื่อนๆ ทุกคน เป็นสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณจากใจจริง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหำนำวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารต่างวัฒนธรรม.....	7
ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและ สื่อบุคคล.....	14
แนวคิดเรื่องการแสวงหาข้อมูล.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	26
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
การนำเสนอข้อมูล.....	30
4 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน และนโยบายการทำงานของเอ เอฟ เอส.....	31
ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน.....	31
ข้อมูลการทำงานของเอ เอฟ เอส.....	48

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงประเภทสื่อมวลชนที่ใช้แสวงหาข้อมูลก่อนเดินทาง.....	53
2 ตารางแสดงประเภทสื่อบุคคลที่ใช้แสวงหาข้อมูลก่อนเดินทาง.....	53
3 ตารางแสดงประเภทสื่อเฉพาะกิจที่ใช้แสวงหาข้อมูลก่อนเดินทาง.....	54
4 ตารางแสดงประเภทสื่อมวลชน และสื่อบุคคลที่ใช้แบบ Passive ก่อนเดินทาง.....	55
5 ตารางแสดงประเภทสื่อมวลชนที่ใช้แสวงหาข้อมูล ขณะอยู่เมืองไทย.....	55
6 ตารางแสดงประเภทสื่อบุคคลที่ใช้แสวงหาข้อมูล ขณะอยู่เมืองไทย.....	56
7 ตารางแสดงสื่อเฉพาะกิจที่ใช้แสวงหาข้อมูล ขณะอยู่เมืองไทย.....	56
8 ตารางแสดงประเภทสื่อมวลชน และสื่อบุคคลที่ใช้แบบ Passive ขณะอยู่เมืองไทย.....	57